

Nybloms natur er grotesk og tryllebindende – vil du lade dig bjergtage?

Skrevet af [Matilde Jelbo Bruun](#) • 12. december 2025

Den Bjergtagne - Helena Nyblom - Eventyr - Escho - 212 sider - 250 kroner

Endelig, får jeg lyst til at sige. Forlaget Escho har (gen)udgivet otte fuldstændig magiske eventyr skrevet af den dansk-svenske Helena Nyblom (1843-1926), og samlet dem i *Den Bjergtagne* (2025). En smukt indpakket bog i tre nuancer af lilla. Midt på bogen: et udklip af en skov i klare grønne farver, en ung pige med langt gyldent hår, der med en hvid kjole og med armene om knæene sidder i græsset. Overfor hende en kvindeskikkelse i grønt, med ”krøllet, guldrødt hår” og en mund ”så ildrød som de rødeste tyttebær”. En hale stikker frem under

kjolen, og hun svæver et par centimeter over jorden. Det er Marie og huldren fra *Pigen, der mødte huldren*, samlingens andet eventyr.

På vejen gennem skoven møder lille Marie 'huldren', et sagnospundet væsen, der i nordisk folketro er kendt for at lokke særligt mænd dybt ind i skoven. Af hendes moder er Marie blevet bedt om at bringe "en tår nymalket mælk" til sin syge mormor, men hun skal gå den lige vej gennem skoven og må absolut ikke slå genvej for "genveje er omveje". Men huldren kender skoven og dens veje bedre end nogen anden, og vil lille Marie ikke gerne komme hurtigt frem til sin mormor? Huldren tager "Marie ved hånden, og næsten uden at vide det [går] Marie med." At læse Nyblom er netop som at tage huldren i hånden. "[...] det er ganske anderledes at gå ad skovstien på mosset og græsset end at traske afsted i landevejsstøvet", siger huldren for at overtale Marie, og jeg synes, det lyder fortryllende at gå med mosset mellem tæerne. Fyrre-, løv-, gran- og birketræer hvor jeg end vender mig, nøddebuske, hvidtjørn, lindeblomster og liljekonvaller. Forførelsen er total, og jeg tager huldren i hånden og ledes dybere og dybere ind i *Den Bjergtagne*. Jeg farer vild. Og jeg er ikke sikker på, at jeg endnu har fundet vejen ud.

Der er ingen tvivl om, at Nyblom generelt har haft et stort kendskab til både de mundtligt overleverede folkeeventyr, og kunsteventyr som dem skrevet af H.C. Andersen. *Pigen, der mødte huldren* har, særligt i begyndelsen, tydelige træk fra *Den lille rødhætte*, og eventyret *Boble* fra *Den lille havfrue*. Men Helena Nyblom nøjes ikke blot med at lade sig inspirere, hun puster nyt liv i de klassiske eventyrtroper. Hun udfordrer og udvider dem. Kvindeskikkelserne ender aldrig lykkeligt med prinsen, og ondskab og godhed er opløst som modsætningspar

og sameksisterer i stedet på særlig Nyblomsk vis både hos karaktererne og i den besjælede naturskildring.

Selvom *Den Bjergtagne* består af otte forskellige og isolerede fortællinger, er naturen i eventyrene gennemgående. Den fungerer for eksempel som et ekko; naturen gentager sig selv. Tyttebær her, tyttebær der. Tyttebærblomst, tyttebærris. Det har samme messende effekt som sætningen ”Havets de vilde vover”, der nærmest repeteres til en besværgelse i eventyret af samme navn.

Den danske forfatter Rasmus Daugbjerg, der i sit forfatterskab har beskæftiget sig en del med myter, sagn og eventyr, har skrevet efterordet til *Den Bjergtagne*. Her beskriver Daugbjerg folkeeventyrene som fortællinger ”der ofte beskrev almuens livsvilkår.” Han fortsætter: ”Havet var farligt for fiskeren. Skoven var farlig og ikke et sted, hvor man tog hen for at realisere sig selv. [...] det er, som om folkeeventyrenes realisme løber som en understrøm tæt under Nybloms kunsteventyr.” Naturen hos Nyblom er ikke romantisk, men mere realistisk. Måske er det derfor, jeg vælger at gå med huldren ind i skoven. Det føles nært og genkendeligt, realistisk og konkret. Og dragende, ikke mindst; for naturen er mere levende, end den nogensinde har været.

Nyblom virker til selv at reflektere over sin rolle som eventyrforfatter i *Fidelunkan* hvori en dreng, til irritation for alle omkring ham, fravælger sine pligter og i stedet bruger tid på at spille på sit selvopfundne instrument fidelunka. ”Alt, hvad han så og hørte, stoppede han ind i den, og så kunne siden fidelunkan synge om det altsammen. Først var det droslerne i fyrretoppene og bækken, som kom dansende ned ad bjerget.” Drengen stopper sit instrument med

den smukke natur, men også natten og mørket får sin plads. På et tidspunkt spørger lærerinden drengen: ”Er det et kunstinstrument eller et folkeinstrument?”, og senere i eventyret udbryder hun: ”Jeg syntes jeg kan spore noget af et folkemotiv i al dette vivar!” Nybloms eventyr rummer, ligesom fidelunkaen, den dansende bæk og den mørke nat, og spiller tonerne fra både folke- og kunsteventyret.

Det er netop dette, som gør Helena Nyblom så original at læse. Tvetydigheden der er overalt. I inddragelsen af både folke- og kunsteventyret; i naturens smukke men farlige væsen; i det uspecifikke men specifikke; i karakterernes mulighed for at rumme både det gode og det onde: ”[Huldrens] øjne, som ellers kunne se så vilde og truende ud, blev da på én gang så underligt bedrøvede, og hele hendes ansigt udtrykte så meget smerte, at lille Marie fik tårer i øjnene, og hun syntes, at hun elskede hende så grænseløst, at hun hellere ville dø end nogensinde forlade hende.”

Det er svært at forstå, hvordan så mageløse eventyr som Nybloms i det hele taget har kunnet forsvinde ud af litteraturhistorien. Hvor er det godt, at vi har dem nu.

[Vis mere info](#)

12. december 2025

Kategorier: [Anmeldelser](#), [Litteratur](#)

Skrevet af [Matilde Jelbo Bruun](#)

Hjemmesiden er lavet i samarbejde med [Hilsen IT](#)